

श्रीगणेशायनमः प्रणम्यपरमात्मानं प्राचीनाचार्यवर्त्मना द्रोणपर्वणिसंक्षेपाद्वावदीपो वितन्यते ॥ १ ॥ पूर्वस्मिन्पर्वणि विश्वरूपप्रदर्शनं तद्विदां चार्चिरादिमानपेक्षा च भीष्मकतकालप्रतीक्षया दर्शिता तत्रैव निष्कलं रूपं तमेव शरणं गच्छ तमेव चायं पुरुषं प्रपद्ये उत्तमः पुरुषस्त्वन्य इत्यादिना उक्तं तदधिगमवतां च नास्ति तन्मार्गपेक्षेति द्रोणनिर्वाणनिदर्शनेन दर्शयिष्यन् द्रोणपर्वसमारभते तमप्रतिमसत्त्वौज इत्यादिना तत्राख्यायिकायो धोत्साहार्थमहतामपिमृत्युरस्तीत्यादिना जगदनित्यत्वप्रदर्शनार्थाच्च तत्र सत्त्वं धैर्यं महत्यपि दुःखकारणैकैक्यराहित्यं ओजोमानसंबलं बलं शरीरदाढ्यं वीर्यमुत्साहादिहेतुः पराक्रमः परा

श्रीगणेशायनमः ॥ नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमं ॥ देवीं सरस्वतीं चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥ १ ॥ जनमेजय उवाच तमप्रतिमसत्त्वौजो बलवीर्यसमन्वितं ॥ हतं देवव्रतं श्रुत्वा पांचाल्येन शिखंडिना ॥ १ ॥ धृतराष्ट्रस्ततो राजा शोकव्याकुललोचनः ॥ किमचेष्टत विप्रर्षे हते पितरि वीर्यवान् ॥ २ ॥ तस्य पुत्रो हि भगवान् भीष्मद्रोणमुखैरथैः ॥ पराजित्य महेष्यासान्यां डवानराज्यमिच्छति ॥ ३ ॥ तस्मिन्हते तु भगवन्केतौ सर्वधनुष्मतां ॥ यदचेष्टत कौरव्यस्तन्मे ब्रूहि तपोधन ॥ ४ ॥ वैशंपायन उवाच निहतं पितरं श्रुत्वा धृतराष्ट्रो जनाधिपः ॥ लेभे न शांतिं कौरव्यश्चिता शोकपरायणः ॥ ५ ॥ तस्य चिंतयतो दुःखमनिशं पार्थिवस्य तत् ॥ आजगाम विश्रुद्धात्मा पुनर्गावल्गणिस्तदा ॥ ६ ॥ शिविरात्संजयं प्राप्तं निशि नागाद्वयं पुरं ॥ आंबिकेयो महाराज धृतराष्ट्रो न्वपृच्छत ॥ ७ ॥ श्रुत्वा भीष्मस्य निधनमप्रहृष्टमना भृशं ॥ पुत्राणां जयमाकांक्षन् विललापातुरो यथा ॥ ८ ॥ धृतराष्ट्र उवाच संशोच्य तु महात्मानं भीष्मं भीमपराक्रमं ॥ किमकार्षुः परं तात कुरवः कालचोदिताः ॥ ९ ॥ तस्मिन्विनिहतेशूरे दुराधर्षे महात्मनि ॥ किं नुस्वित्कुरवो कार्षुर्निमग्नाः शोकसागरे ॥ १० ॥ तदुदीर्णं महत्सैन्यं त्रैलोक्यस्यापि संजय ॥ भयमुत्पादयेत्तीव्रं पांडवानां महात्मनां ॥ ११ ॥ को हि दौर्योधने सैन्ये पुमानासीन्महारथः ॥ यं प्राप्य समरे वीरानत्र स्यंति महाभये ॥ १२ ॥ देवव्रते तु निहते कुरूणामृषभे तदा ॥ किमकार्षुर्नृपतयस्तन्ममाचक्ष्व संजय ॥ १३ ॥ संजय उवाच शृणुराजन्नेकमनावचनं ब्रुवतो मम ॥ यत्ते पुत्रास्तदा कार्षुर्हतं देवव्रते मृधे ॥ १४ ॥ निहते तु तदा भीष्मे राजन्सत्यपराक्रमे ॥ तावकाः पांडवेयाश्च प्राध्यायंत पृथक् पृथक् ॥ १५ ॥ विस्मिताश्च प्रहृष्टाश्च क्षत्रधर्मं निशम्यते ॥ स्वधर्मं निंद्यमानास्ते प्रणिपत्य महात्मने ॥ १६ ॥

जिभ्रसामर्थ्यं ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ केतौ चिन्हभूते एवंभूतो धनुर्धरो न भवतीत्यन्येषामभिज्ञापके ॥ ४ ॥ चिंताभ्येयविषये मनोवृत्तिप्रवाहः शोक इष्टस्य पुनः पुनर्मनसि निवेशनं ॥ ५ ॥ दुःखं दुःखहेतुं ॥ ६ ॥ शिविरात्तद्वतः कुरुक्षेत्रात् पृच्छेद्विकर्मकत्वात् पुत्राणां जयं अन्वपृच्छते तिसंबंधः ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ प्राध्यायंत पृथक् पृथक् एके पराजयं प्राप्ताः स्म इति अन्ये जयं प्राप्स्यंत इति च ध्यानं कृतवन्तः ॥ १५ ॥ विस्मिता गुरुवधे पिदोषाभावात् प्रहृष्टा महाफलत्वाद्युद्धमरणस्य ॥ १६ ॥